

skega prava, ali kakega zapadnoevropskega jezika, na katere so nekatere zbirke prevedene. Obravnavano je v knjigi ženitno, roditeljsko, rodbinsko, varuško in skrbstveno pravo, dalje testamentarno in intestatno pravo, seveda zaključeno strogo samo z ozirom na muslimane in ne oziraje se na kolizije, ki se utegnejo pripetiti iz sožitja muslimanov z drugoverniki na istem pravnem ozemlju. Snov podaja pisatelj v poljudni, lahko umljivi obliki, opirajoč se pri tem na svoj glavni vir: zakonsko zbirko za Egipt, kjer pripadajo muslimani isti pravniški šoli kakor naši in turški muslimani, namreč hanefitski. (Zbirke »Das Ehe-, Familien- und Erbrecht der Mohamedaner nach hanefitischem Ritus«, ki jo je izdala svoj čas avstrijska uprava v Bosni in Hercegovini, med viri ne omenja.) Knjiga nudi vpogled in informacijo v zanimive panoge šeriatskega prava, ki se zdijo pravnikom, šolanim v rimskopravni šoli, precej tuje in dokaj zamotane. Zlasti velja to o intestatnem pravu, katero je smatrati za pravilo med muslimani, ker je oporočno pravo dokaj omejeno. Zato naj seže po tej knjigi, kdor se hoče na kratko in zanesljivo poučiti o teh stvareh.

Dr. R. S.

Dr. Josip Vesel: Naknada za nepravедno odredjeni pritvor i istražni zatvor. Ljubljana 1927. Preštampano iz »Spomenice na II. Kongres Pravnika«. Cijena 5 Din.

Čisti dohodek brošure je namenjen sirotam članov »Udruženja sudija za Bosnu i Hercegovinu« v Sarajevu.

Uradno izvestje velikega župana mariborske oblasti za leta 1923 do 1926. V Mariboru 1927. Izdal in založil veliki župan mariborske oblasti.

Razne vesti.

V Ljubljani, mesec junija 1927

Osebne vesti. Za sodnika brez stalnega službenega mesta je imenovan Fran Sever, za pravn. pripravnika dr. Josip Dobrošek in Maksimilijan Ašič. Odvetniško pisarno je otvoril v Celju dr. Rihard Pintar. Upokojeni so: načelnik dr. Fran Goršič, višja komisarja dr. Matej Suhač in dr. Anton Milavec ter višji finančni svetnik dr. Janko Ponebšek. Umrli je višji državni pravdnik dr. Anton Kremžar.

Kronika društva »Pravnika«. V dneh 1. aprila in 8. aprila t. l. je predaval v društvu g. ravnatelj trgovske akademije dr. Ludovik Böhm. Pod naslovom »Aktualni problemi Društva za socijalno politiko« je orisal predavatelj ustanovitev in zgodovino delovanja tega društva, nato pa podal izčrpno poročilo o vprašanjih, ki se je z njimi bavilo to društvo v jesenskem zasedanju leta 1926.

Kongres pravnikov Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V smislu zaključkov se je Stalnega odbora, ki se je vršila dne 10. aprila t. l. v Zagrebu, in v sporazumu s pripravljalnimi odbori v Sarajevu, se je določilo, da se bo vršila kongresna skupščina v Sarajevu na 16. in 17. septembra, 18. september se je določil za razgledanje mesta, a 19. septembra rano bi odpotovali udeležniki proti Metkoviću in se spotoma ustavili za par ur v Mostaru.

V Sarajevu samem se je osnoval poseben pripravljalni odbor, ki bo vodil vsa lokalna dela. Predsednik temu odboru je predsednik vrhovnega sodišča dr. Milivoj Simić, podpredsedniki veliki župan Nikolić, komisar občine in predsednik sarajevske odvetniške zbornice dr. Srećko Perušić, tajnik sodnik Djordje Kostić.

Za koreferenta sta se še določila dr. Živko Topalović o kolektivnih pogodbah, in Hafiz Abdulah Bušatlić, šeriatski sodnik, o pravnem položaju žene v bračnem, imovinskem in naslednem pravu.

Glede izleta ob dalmatinski obali dogovori z Dubrovačko plovitbo še niso končani. Zaključki se bodo vsekakor sporočili članom po dnevnem časopisju pravočasno. Glede prenočišč v Sarajevu se je ugotovilo, da bo nastanjenih približno 400 kongresistov po hotelih (sobe po 50—100 Din), ostali po privatnih stanovanjih, oziroma v kopališču Ilidže. Poskrbelo se bo tudi za brezplačna prenočišča.

Prijave članstva se sprejemajo do 1. julija t. l. Poznejše prijave se bodo upoštevale samo za udeležbo pri kongresu, a ne več za izlet s parobrodom ob dalmatinski obali. Obenem s prijavo je naznaniti, kje želi član stanovanje in če se bo udeležil izleta. Prijava za izlet je obvezna. Ravnotako je poslati s prijavo članarino, ki je za javne uradnike in pravne pripravnike 60 Din, za vse ostale 120 Din. Rodbinski člani, največ dva, plačajo ravnotoliko. Vsak član bo prejel pred kongresom tudi knjigo referatov. Zato mora priložiti članarini še znesek 20 Din. Tudi ta prispevek je obvezen in se prijave brez tega ne bodo upoštevale. Današnji številki so priložene položnice, katerih naj se poslužijo tako novi člani, kakor tudi tisti, ki so članarino sicer že plačali, niso pa nakazali še zneska 20 Din za knjigo referatov.

Čl. 231, odst. 5 taks. in prist. pravilnika, po katerem se daje stranki naknadni rok 30 dni, če vloga ni bila zadostno kolkovana, poslužujejo se često stranke v svrhu zavlačevanja procesov. Tega ne občutijo samo naša sodišča, nego tudi hrvatska. Dne 18. in 19. decembra 1926 je zborovala v Zagrebu konferenca predstavnikov sodniškega in odvetniškega stanu, ki je razpravljala o pravosodnih razmerah na pravnem področju Hrvatske in Slavonije in skušala najti pota, kako naj bi se razmere poboljšale in pravdno postopanje pospešilo. Pri tem je konferenca konstatirala, da doslovna interpretacija 5. odst. čl. 231 taks. in prist. prav. v vseh primerih nasprotuje duhu grajskega postopnika, češ da so izvestni roki, ki so predpisani po postopniku, zlasti za vložitev pravnih sredstev, nepodaljšljivi, «zlasti se pa noben rok ne sme

podaljšati na toliko, da bo daljši od prvega zakona tega roka.»

K temu se pripominja, da je v nekem konkretnem primeru okrajno sodišče v L. izreklo, da je postavitev v prejšnji stan, če je bil zamujen rok, dan po cit. členu 231 za naknadno kolkovanje, nedopustna in je temu naziranju pritrdilo tudi rekurzno sodišče.

Ali naj se napravi razlika med spočetjem v zakonu in izven zakona, ko se presoja upravičenost odprave telesnega ploda, storjene v stanju skrajne sile? O tem zanimivem vprašanju razpravlja prof dr. W. Mittermaier (Giessen) v »Zeitschrift für Sexualwissenschaften« (1926), 13. zv. 8. snopič, str. 273 in nasl. z ozirom na sodbo državnega sodišča, ki je odreklo upravičenost, češ nezakonska mati, ki je tuberkulozna in je bila že dvakrat na spodnjem životu operirana, bi morala vedeti, da pri dopustitvi spolnega čina spravi sebe v nevarnost za življenje; stanje skrajne sile pa da je upoštevno le, če je nezakrivljeno. Prof. Mittermaier pobija to rešitev jako spretno in zahteva, da naj se eliminira moment »nezakrivljenosti« pri stanju skrajne sile kot kaznivost izključujoča okolnost. Po mojem mnenju pa naj vendar ostane ta moment v legalni definiciji. Za primere spočetja izven zakona pa bo pač stvar sodišča, najti razlogov za nezakrivljenost. Če bi pa spočetje in nosečnost bila resnično zakrivljena, pa se pravna zavest ne bo upirala odklanjanju upravičenosti odprave telesnega ploda. Češkoslovaški in naš načrt za novi kazenski zakon zahtevata nezakrivljeno stanje skrajne sile (Notstand), nemški pa je to zahtevo opustil.

Dr. M. D.

Zborovanje odvetnikov iz nasledstvenih držav. Dunajsko društvo »Mednarodna zveza odvetnikov« (Internationaler Anwaltverband) se prav posebno prizadeva, da bi prišlo do intenzivnejših stikov med odvetniki raznih držav in tudi med evropskimi in ameriškimi odvetniki in do sodelovanja med njimi. Po vojni je seveda to prizadevanje jako otežkočeno, ker so nastala iz prej enotnih nova pravna ozemlja. Po pobudi Mednarodne zveze je prišlo do zborovanja odvetnikov iz nasledstvenih držav, t. j. iz Avstrije, Češkoslovaške, Jugoslavije in Ogrske. Vzpostavitev intimnejših stikov med odvetniki teh držav naj bi bila prva etapa na dolgi poti k zastavljenemu cilju. Zborovanja, ki se je vršilo v dneh 26. in 27. februarja t. l. v Bratislavi, se je udeležilo okrog 100 odvetnikov iz imenovanih držav, brzozjavni pozdrav je došel od odvetniške zbornice v Lvovu. Odvetnike iz naše države so zastopali: dr. Stevan Adamović, predsednik odvetniške zbornice v Novem Sadu in še osem drugih odvetnikov (med temi ni bilo iz Slovenije nikogar). Zborovanje se je bavilo v prvi vrsti z vprašanjem ustanovitve organizacije in pravil stalne konference odvetnikov nasledstvenih držav. Do ustanovitve začasno še ni prišlo, ker se zborovanja niso udeležili tudi italijanski, poljski in rumunski odvetniki. Druge točke dnevnega reda so bile: pravna pomoč v civilnih stvareh (izboljšanje stanja v pogledu vročevanja, sprejemov dokazov in izvršb, posluževanja listin in notarskih zapisov v

drugih državah ter izvršljivosti razsodiščnih rozsodil), dvojno obdajenje in plačevanje pristojbin, ureditev substitucij v tujini (med drugim tudi priznanje tujih odvetniških tarif), med državna vprašanja zemljiških knjig (odstop originalnih zemljiških knjig novo nastalim državam) in mednarodni poravnalni red ter insolvenčno pravo. Na prihodnjem zborovanju bo prišlo do ustanovitve Stalne meddržavne konference odvetnikov iz imenovanih držav, čas in kraj tega zborovanja pa še nista določena. **Dr. R. S.**

Občinska cesta, ki veže dva kraja, koristi vsem občanom in ne samo posestnikom ob tej cesti. Občinski odbor v K. je na svoji seji dne 7. februarja 1926 sklenil, da se občinska cesta K. B. popravi na dosedanja običajni način, to je, da se cesta zaradi poprave po onih, ki cesto gotovo uporabljajo, razdeli na metre na osnovi direktnih davkov, ki jih ti udeleženci plačajo. Posestnici F. se je odkazala cesta v dolžini 460 m. Zoper ta odloki se je F. pritožila na okrajni zastop v K., a brezuspešno. Zato je vložila tožbo na upravno sodišče, v kateri je navajala v prvi vrsti, da predmetno občinsko cesto zelo malo uporablja, a onega najbolj zanemarljivega in od drugih občanov najbolj izrabljenega dela, ki bi ga morala popraviti, sploh ne, dalje da se tudi drugi občani, katerim bi bila cesta res potrebna, niso pritegnili v tolikšni meri kot tožiteljica.

Upravno sodišče v Celju je z rozsodbo od dne 16. marca 1927, št. A 84/26—11 tožbi ugodilo in izpodbijani upravni akt zaradi nezakonsitosti razveljavilo. Svojo odločbo je med drugim utemeljilo takole:

V danem primeru je občinski odbor v K. terjal na osnovi predpisov § 77. štaj. dež. obč. r. tlako za popravo občinske ceste. Po § 11. štaj. dež. zak. od 26. IV. 1894, št. 30 dež. zak., s katerim je bil noveliran štajerski deželni zakon o gradnji in vzdrževanju javnih nedržavnih cest in potov, je občina dolžna, da na svojem ozemlju gradi in vzdržuje potrebne občinske ceste in pota. Za to potrebne denarne in delavne dajatve se določajo po odredbah občinskega zakona. Po § 77. štaj. obč. reda sme občinski odbor zaradi občinskih potrebščin zahtevati tlako (ročna in vprežna dela). Tlako je v denarju oceniti, a njena porazdelitev se mora vršiti ob upoštevanju predpisov §§ 70—73 obč. r. po merilu direktnih davkov. Po § 72. tega reda se doklade na direktne davke porazdele na ves obseg občine in po enaki meri. Vendar se smejo izdatki za naprave, ki morejo služiti edinole kraju in njegovim prebivalcem, kakor n. pr. za javne vodnjake in vodovode za kraj, za cestno razsvetljavo, za tlakovanje itd., dalje za ona opravila, ki so le v interesu kraja n. pr. za nočnega čuvaja v kraju, porazdeliti le na one direktne davke, ki se plačajo od hišne posesti, nahajajoče se v kraju, od obrtnih podjetij, vršočih se v kraju, in od dohodkov prebivalcev v kraju. Dočim za ozemlje bivše kranjske dežele veljavni zakon o gradnji in vzdrževanju javnih nedržavnih cest in potov razlikuje med občinskimi cestami in poti na eni in vaškimi in gospodarskimi poti na drugi strani in določa tudi posebni način kritja stroškov za gradnjo in popravo teh vrst javnih komunikacij, starejši štajerski cestni zakon nima

posebnih predpisov, ampak se sklicuje na občinski zakon. Zaradi tega se je strogo držati predpisov § 77. v zvezi s § 72. štaj. obč. r.

Občina je v danem primeru pritegnila k dajatvam 31 posestnikov davkoplačevalcev, ki ali mejijo na to cesto, ali jo sploh uporabljajo. Na poedine interesente odpadajoči deli predmetne proge so se glasom poročila okrajnega zastopa v K. odmerili po direktnih davkih. Pri presoji pravilnosti tega postopka bo predvsem z ozirom na izpodbijanje upravne akta zlasti s stališča višine odmerjene tlake treba ugotoviti, jesli zaradi prej navedenih odredb štajerskega občinskega reda bilo sploh dopustno, da so se pritegnili k dajatvam za popravo ceste le nekateri posestniki in da se te dajatve niso porazdelile na davkoplačevalce v vsem občinskem ozemlju po enaki odstotni meri v razmerju k državnim, samoupravnim dokladam podvrženim direktnim davkom.

Glavno načelo v pogledu kritja občinskih stroškov je pač, da vsi stroški, ki narastejo občini v izvrševanju njenih nalog, obremenijo vse davkoplačevalce v občini. Po § 24. štaj. obč. r. spada v domače ali samoupravno področje občin tudi skrb, da se vzdržujejo občinske ceste, pota, trgi in mostovi. Le izjemoma, če predpisuje občinski red sam ali kak drug zakon izrečno kaj drugega, je dopustno, ali celo potrebno, da se obremenijo le ožja skupina davkoplačevalcev v občini. § 72. odst. 2. obč. r. določa izjemo le za take občinske naprave, ki morejo po svojem bistvu koristiti edinole določenemu kraju in njegovim prebivalcem. Nikakor ne zadošča, da bi dotična naprava po pretežni meri koristila le ožji skupini davkoplačevalcev, marveč treba da dotična naprava po svojem značaju more koristiti le ožjemu krogu občanov. Zakon tu izrečno našteva javne vodnjake in vodovode, ki služijo le enemu kraju, dalje navaja cestno razsvetljavo, ki se vedno omeji na kraj kot tak in na tlakovanje cest, ki se izvršuje tudi le v krajih samih, ne pa izven njih. Res da to naštevanje ni taksativno, vendar pa občinske ceste, ki vežejo dvoje krajev, kakršna sta K. in vas D., nikakor ni moči prištevati takim napravam, ki bi utegnile koristiti le določenemu kraju, najsi koristi ta cesta tudi v prvi vrsti posestnikom ob cesti. Vrhu tega pa se občinski red povsem izogne, da bi v § 72., odst. 2 tudi ceste našteval, marveč omenja le take naprave na cestah in potih, ki ne služijo prometu ob vsej cesti, temveč morejo služiti le olajšanju prometa v nekem omejenem, gosteje naseljenem delu občine (n. pr. obcestni tlak za pešce v kraju samem ali razsvetljava).

V danem primeru torej občina ni postopala po gorenjih načelih in ni obremenila vse občine, marveč le omejeno skupino občinarjev. Ker so se s tem zakon in pravice tožiteljice kršile, je moralo upravno sodišče tožbi ugoditi in izpodbijani upravni akt toženega okrajnega zastopa K. zaradi nezakonitosti razveljaviti, ne da bi se še bavilo z ostalimi tožnimi točkami.

Dr. Juro Hrašovec.

Popravek. Na str. 44 »Slovenskega Pravnika« iz leta 1927 čitaj v 7. vrsti od zgoraj mesto »novine« pravilno »norme«.